

שם התוכנית: מדברים שח מט

רציונל התכנית:

משחק השחמט משלב את צורת הלמידה הגבוהה ביותר. זוהי הסיבה שיש לו השפעה כל כך דרמטית על פיתוח יכולות החשיבה של התלמידים.

שחמט הוא משחק קלאסי להתמודדות מתמשכת עם בעיות חדשות וחיפוש אחר פתרון. הוא דורש מהתלמיד להשתמש ביכולות קוגניטיביות רבות כדי להשיג הצלחה כמו : היגיון , דמיון , חשיבה יצירתית, סבלנות , ריכוז.

ההתמודדות על לוח השח מט מאפשרת תכנון צעדים קדימה והשיח החינוכי סביב המדברים שח מט מקשר את תהליכי התכנון לחיים האמיתיים של התלמיד בהתמודדות עם אתגרים, חשיבה יצירתית ותכנון עתידי

מרכיבי תפיסת דרך כפר הבאים לידי ביטוי בתכנית:

תיקון הלב - זימון חוויות הצלחה חוץ לימודיות שהן בעלות השפעה מכרעת על כלל מהלך התנהלות הלימודית והחברתית בבית הספר

דיאלוג - אתגרי המשחק מאפשרים דיאלוג בגובה העיניים בין מבוגר וילד. תכנון מהלכים, שותפות ופתרון בעיות, כל אלו כאשר מתרגמים אותם לעולם האמיתי מייצרים התנסות בדיאלוג משמעותי ומצמיח. קהילה של משמעות - מעצם היותו "משחק המלכים" תיוג בית הספר כ"בית ספר של שחמט" מניף דגל של מסוגלות גבוהה ומיצוי יכולות ללא שיפוטיות.

תיקון עולם - לטעת את העולם באדם - הכרות עם עולם תוכן שהתלמידים לא היו נחשפים אליו ללא התוכנית.

שמים - הערכים הבית ספריים מקבלים ביטוי אמיתי על לוח השחמט, סובלנות - קבלת האחר, ותכנון קדימה.

עוגנים בעתיד - יצירת תמונת עתיד של מסוגלות והצלחה בשדה גבוה שלא מהעולם הדימויים שתלמיד בבית ספר מקצועי רגיל אליו.

מטרות התכנית:

1. שיפור יכולת החשיבה האסטרטגית אצל התלמיד .
2. התמודדות עם בעיות קשב וריכוז והיפראקטיביות.
3. פיתוח ערכים של סובלנות וסבלנות , קבלת האחר, כבוד הדדי ועוד'
4. פיתוח יכולות השלכה של כלי חשיבה שפותחו משחמט לאזורי לימוד אחרים, ולחיים בכלל.
5. הורדת אחוז בעיות התנהגות אצל התלמיד.
6. שיפור מדדי אקלים חינוכי.
7. יצירת דיאלוג משמעותי בין מחנך וילד.

אחראי תכנית:

סטאס אומנסקי, שמר (אחראי משמעת) ומורה לאנגלית וספורט.

תיאור התכנית:

התוכנית פועלת בשני מישורים, האחד בכיתות האם כשיעור במערכת הלימוד החל מכיתה ט' ועד יב' כאשר בתחילה לומדים התלמידים את מושגי השח מט וחוקי המשחק, ככל שהמיומנות המשחק של התלמיד עולה כך גם השיח והרמה עולה. המישור השני הינו רב שכבתי בתחרויות בית ספריות, עירוניות ומחוזיות המספקים תחושת הצלחה ומסוגלות לתלמידים.

במקביל מפוזרים לוחות שח-מט בבית הספר בפורמטים שונים (לוחות קבועים על שולחנות, לוח ענק בחצר, לוחות עץ ניידים ועוד) בהם יכולים התלמידים והצוות לשחק במהלך ההפסקה כדי לשפר את יכולותיהם וליצור אלטרנטיבה להתנהגויות לא מקובלות. כמו כן גם קירות בית הספר מדברים במושגים מעולם השח מט.

במהלך השנים שהפריקט פועל התלמידים זכו בתחרויות עירוניות ומחוזיות, התלמידים יודעים ומשתפים פעולה בתהליכי תיקון סביב הפרות משמעת בשימוש מושגים מעולם השח מט.

טיפים למארגנים:

על מנת שיתקיים דיאלוג משמעותי על הצוות להיות חלק מהתוכנית ולדבר בעצמו שח מט. שותפות מחוץ לבית הספר ברמה העירונית, מחוזית ואף ארצית. לתת לילדים את האפשרות לחנוך חדשים בשח מט דבר אשר מעצים מאוד את התלמידים. לייצר הוקרה בטורנירים על ניצחון ועל שיפור והתקדמות. השח מט חייב להיות זמין במקומות רבים בשטח בית הספר. צריך מישהו שאוהב את השח מט ומתמסר לפרויקט מכל הלב.